

Wyrok z dnia 30 listopada 2000 r.

II UKN 79/00

Prawomocna decyzja organu rentowego nie ma przymiotu powagi rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 366 KPC, nie może więc powodować nieważności postępowania sądowego, o jakiej stanowi art. 379 pkt 3 KPC.

Przewodniczący SSN Maria Tyszel (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2000 r. sprawy z wniosku Tadeusza M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o emeryturę górniczą, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 września 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 9 września 1999 r. [...] oddalił apelację Tadeusza M. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 1 grudnia 1998 r. [...], którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w R. z dnia 20 lipca 1998 r., odmawiającej ponownego rozpoznania wniosku o górniczą emeryturę.

W uzasadnieniu swego wyroku Sąd Apelacyjny ocenił jako prawidłowe, dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, a za trafną - wskazaną podstawę prawną rozstrzygnięcia. W swym wyroku Sąd pierwszej instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Załatwiając wniosek z 18 grudnia 1996 r. organ rentowy decyzją z dnia 8 stycznia 1999 r. przyznał wnioskodawcy prawo do górniczej emerytury na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U z 1995 r. Nr 30, poz. 154 ze zm.). W wyniku kontroli

ujawniono, że wnioskodawca wykazał jedynie 8 lat, 9 miesięcy i 9 dni pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wobec czego wypłatę świadczenia wstrzymano, a decyzją z dnia 30 lipca 1997 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do górniczej emerytury, ponieważ nie wykazał wymaganego okresu 25 lat pracy górniczej wraz z okresami równorzędnymi. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 14 listopada 1997 r. [...]. Decyzją, zaskarżoną w rozpatrywanej sprawie, organ rentowy odmówił ponownego rozpoznania wniosku na podstawie § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe... (Dz.U. Nr 10, poz. 49), natomiast decyzją z dnia 25 sierpnia 1998 r. odmówił wznowienia postępowania na podstawie art. 80 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), ponieważ wnioskodawca nie przedstawił dowodu, że w okresach: od 1 grudnia 1972 r. do 26 kwietnia 1973 r. oraz od 1 lipca 1983 r. do 31 grudnia 1996 r., (nie uwzględnionych przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury), faktycznie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią. Dowodu takiego nie przedłożył również w postępowaniu sądowym.

W kasacji wniesionej na podstawie art. 393¹ pkt 2 KPC, pełnomocnik wnioskodawcy zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy: „w szczególności art. 378 § 2 KPC przez nieuwzględnienie z urzędu nieważności postępowania na skutek wydania przez organ rentowy dwóch prawomocnych i odmiennych co do treści decyzji na podstawie jednego wniosku o przyznanie świadczenia emerytalnego” i wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Stosownie do art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, to jest w granicach zakreślonych jej przytoczonymi podstawami, skonkretyzowanymi w zarzutach i ich uzasadnieniem, jednakże z urzędu bierze pod rozwagę nieważność postępowania. Sytuacje, w których ta nieważność zachodzi wymienia art. 379 KPC, dlatego też Sąd drugiej instancji, ma obowiązek uwzględnienia jego treści, przed zastosowaniem art. 378 § 2 KPC. Zarzucając naruszenie tego przepisu

kasacja nie wskazuje żadnej z sześciu (przytoczonych w art. 379 KPC) przyczyn nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Jedynie w uzasadnieniu kasacji jej autorka wyraża pogląd, że wobec przyznania wnioskodawcy prawa do górniczej emerytury prawomocną decyzją organu rentowego z dnia 8 stycznia 1997 r., to zarówno późniejsze postępowania organu rentowego jak i postępowanie sądowe toczące się z odwołania wnioskodawcy od decyzji z 20 lipca 1998 r., „były dotknięte nieważnością, gdyż dotyczyły rzeczy prawomocnie już rozstrzygniętej”. Uzasadnienie to jest nieporozumieniem. Przede wszystkim należy przypomnieć, że prawomocność decyzji administracyjnej, jaką jest decyzja organu rentowego ani nie posiada przymiotu powagi rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 366 KPC, ani nie powoduje nieważności postępowania sądowego, o jakiej stanowi art. 379 pkt 3 KPC. Niezależnie od niefortunnego uzasadnienia przytoczonej podstawy kasacyjnej Sąd Najwyższy stwierdza z urzędu, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 1 – 6 KPC.

Sąd Najwyższy przypomina, że przedmiotem zaskarżenia kasacyjnego może być tylko to roszczenie, które było przedmiotem sporu. W rozpatrywanej sprawie, przedmiotem tym było wznowienie postępowania (odwołanie zostało wniesione od decyzji organu rentowego odmawiającej wznowienia postępowania w sprawie o przyznanie wnioskodawcy górniczej emerytury), a więc przedmiotem zaskarżenia kasacyjnego mogła być tylko, powoływana w uzasadnieniu kasacji, odmowa wznowienia postępowania w sprawie zakończonej decyzją z 30 lipca 1997 r., odmawiająca wnioskodawcy przyznania prawa do górniczej emerytury. Podkreślić należy, że właśnie to roszczenie jest objęte powagą rzeczy osądzonej, ponieważ odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 30 lipca 1997 r. zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 14 listopada 1997 r. [...]. Sąd Najwyższy przypomina też, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ewentualne naruszenia przez organ rentowy przepisów postępowania administracyjnego nie stanowi ustawowej podstawy kasacyjnej, a ponadto, uprawnienie organu rentowego do ustalenia (po wydaniu prawomocnej decyzji o przyznaniu świadczenia) braku tego prawa, wynikało z art. 80 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Naruszenia tego przepisu kasacja nie zarzuciła, natomiast zarzut naruszenia § 4 i § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe... (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), podniesio-

ny w uzasadnieniu kasacji, autorka kasacji powiązała z decyzją z „dnia 30 lipca 1998 r.”, odmawiająca przyznania górniczej emerytury. Przyjmując, że data ta jest oczywistą pomyłką, a zarzut dotyczył decyzji z 30 lipca 1997 r., a więc postępowania w wyżej wspomnianej sprawie, zakończonej prawomocnym wyrokiem z 14 listopada 1997 r., Sąd Najwyższy stwierdza, że zarzut ten jest zupełnie nieadekwatny zarówno do przytoczonej podstawy kasacyjnej, jak i dopuszczalnego zakresu zaskarżenia kasacyjnego, co zwalnia Sąd Najwyższy od potrzeby dokonania oceny jego usprawiedliwienia.

Mając powyższe na uwadze, skoro przytoczona podstawa kasacyjna okazała się nieusprawiedliwiona, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====